

mennesker, som ikke har den uddannelse, som ikke bare vil være gavnlige for den enkelte, men også er meget nødvendig i en samfundsmæssig henseende, får langt bedre muligheder, fordi deltagerbetalingen fjernes.

Tak for den velvillige modtagelse.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslagene overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslag nr. L 105 henvises til Arbejdsmarkedsudvalget og lovforslag nr. L 86 henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Første behandling af lovforslag nr. L 83: Forslag til lov om ændring af lov om produktionskoler. (Udvidelse af dispensationsadgang).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).
(Fremsat 10/11 2000).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Carsten Hansen (S):

Ja, og denne gang var jeg klar til at gå på talerstolen.

Det her lille lovforslag er et rigtig godt lille lovforslag. Vi giver dispensation til produktionskolerne, således at de nu kan få lov til at have 10 pct. til at gå der længere end et år.

Det viste sig ved den undersøgelse, der kom for nylig fra Undervisningsministeriet, at der er ca. 8 pct., der har behov for at være på en produktionskole mere end et år, og som et led i regeringens strategi om, at vi skal give alle en kompetencegivende uddannelse, er produktionskolerne et vigtigt og et godt redskab i forhold til at få opkvalificeret en del af de unge, der har det meget svært. Derfor er det vigtigt, at vi

også giver dem det redskab, således at de kan få lov til at blive der en lille smule længere.

Det er også vigtigt, at vi har et differentieret og et godt tilbud til den her gruppe, og her betragter vi selvfølgelig produktionskolerne som en meget vigtig del. Det er ca. 1.000 unge på årsplan, vi taler om, som hermed får en forøget mulighed og ikke bare forsvinder ud i den vide verden, uden at der er et tilbud til dem.

Derfor er vi meget glade for den her lille tilrettelse af dispensationsadgangen og betragter det som et skridt i den rigtige retning og kan selvfølgelig støtte lovforslaget.

Gitte Lillelund Bech (V):

Da Venstres ordfører på L 83, hr. Anders Mølgård Jensen, ikke kan være til stede, har jeg lovet at oplæse hans ordførertale.

Lovforslag nr. L 83 er et klassisk glidebaneforslag. For kort tid siden var der her i Folketingssalen et meget bredt funderet flertal, som var af den klare opfattelse, at unge maksimalt måtte opholde sig 1 år på en produktionskole. Det syntes næsten alle uddannelsesordførere var såre logisk, vores historiske erfaringer taget i betragtning.

Men principper er jo åbenbart til at gradbøje. Det er ærgerligt, også for de unge. Det er både godt og naturligt, at Folketinget tidligere har sendt det signal til de unge, at det er vigtigt, at de kommer hurtigt videre i job eller i en ungdomsuddannelse. Derfor er dette lovforslag én uheldig glidebane, som reelt vil virke som en bjørnetjeneste for de unge.

Venstre kan derfor ikke støtte lovforslaget.

Brian Mikkelsen (KF):

Produktionsskolerne har jo været meget diskuteret her i salen og blandt folk i miljøet. Vi opfatter egentlig produktionskolerne som et godt alternativ for de unge mennesker, som har svært ved at tage en uddannelse, og som ofte har svært ved at finde et ståsted i tilværelsen.

Produktionsskoler hjælper ofte folk til at komme videre. Vi ved jo også fra diverse undersøgelser, at succesraten er relativt høj. Cirka 5/6 af produktionskolernes elever fortsætter efterfølgende på en ungdomsuddannelse. Vi lægger vægt på, at produktionskolerne får nogle fornuftige muligheder for at sende eleverne, der ofte er meget skoletrætte, ofte er på vej helt ud af systemet, videre på bedste vis.

Det kræver, at man i nogle tilfælde er nødt til at overskride den generelle regel om, at man

kun skal være der 1 år. Så hvis den pågældende elev bliver indskrevet i maj, f.eks. går ud af den tekniske skole og kommer tilbage på produktionskolen, så skal vedkommende ikke ud i maj igen. Så er der et forløb fra maj til august, før man starter på skolen. Det betyder, at man får en dårlig udslusning, og det betyder også, at man risikerer, at vedkommende ikke starter på sit skoleforløb igen.

Derfor har vi hele tiden støttet muligheden for en dispensationspulje. Og når det nu viser sig, at grænsen på 5 pct. ikke er tilstrækkelig til at imødegå behovet, så er vi egentlig villige til at øge grænsen til 10 pct. af den enkelte skoles samlede årsevtal, og vi vil derfor stemme for forslaget.

Ole Sohn (SF):

Jeg vil gerne takke hr. Brian Mikkelsen for ordførertalen, for den viser, at hvis man reflekterer lidt over virkeligheden, så er man en gang imellem nødt til også at gå ud over stive rammer.

Det var også en kommentar til Venstres ordførertale.

Jeg synes, det er lidt forstemmende, at man nu via et eller andet bogholderisystem har besluttet sig for, at 1 år skal være det rigtige, når virkeligheden viser, at specielt på produktionskoleområdet er der faktisk mange unge, som har glæde af og som har behov for en lidt længere periode end en rigid 1-års-regel giver, og som derigennem kan hjælpes videre. Og hvorfor skulle man ikke benytte sig af de muligheder?

Jeg forstår simpelt hen ikke, at nogen kan have indvendinger imod en sådan udvidet dispensationsadgang. Men altså, forslaget er fornuftigt. Det bygger på virkeligheden, og det bygger på de erfaringer, der er fra den verden, som beskæftiger sig med det. Og det er hovedbegrundelsen for, at vi støtter det. At det også er et led i et forlig, gør det jo ikke mindre forpligtende. Vi støtter lovforslaget.

Christian H. Hansen (DF):

Sidste gang, man lavede en ændring om lov af produktionskoler, gik den bl.a. ud på, at man ophævede lovfællelseskabet mellem produktionskoler og daghøjskoler.

Det her lovforslag er jo en del af finansloven, og man kan sige, at det giver så nogle partier en mulighed for at vælge råt fra. Men lovforslaget her er egentlig ganske fornuftigt, idet man vil forhøje dispensationsgruppen fra 5 til 10 pct. Og den rapport, som Undervisningsministeriet har

udarbejdet, har jo bl.a. peget på, at der er et realistisk behov for denne udvidelse.

Derfor kan vi i Dansk Folkeparti støtte forslaget. Rapporten peger også på, at det drejer sig om ca. 1.000 mennesker, der har været i eller er i klemme i det her system. Vi synes, det er et ganske fornuftigt forslag, der er lagt på bordet her, og Dansk Folkeparti kan støtte det.

Annie Lunde Hansen (CD):

Da CD's ordfører, fru Susanne Clemensen, ikke kan være til stede, skal jeg på CD's vegne knytte følgende kommentar til lovforslaget:

Forslaget her går ud på at lempe adgangen til at give dispensation til mere end 1 års forløb på en produktionsskole.

CD har stået bag finanslovaftaler om produktionsskolerne både i 1999 og 2000. Vi er til gengæld ikke med i dette års finanslovaftale mellem regeringen, SF og Enhedslisten. Men vi er enige i, at der har vist sig et behov for at udvide dispensationsadgangen for den særlige gruppe af unge, der har behov for et længere forløb på en produktionsskole end det ene år, der er hovedreglen i loven.

Den løsning, der er fundet, hvor man udvider dispensationskvoten fra 5 til 10 pct., er en god løsning. Det er ikke en tilbagevenden til tidligere, hvor 1-års-reglen i realiteten var blevet ganske kraftigt udhulet.

En sådan ordning ville vi være modstandere af. I mange tilfælde var den udtryk for, at produktionskolerne blev brugt af kommunerne som et bekvemt opbevaringssted for de unge, som kommunen egentlig burde tage sig mere af, end tilfældet var.

Omvendt ønsker vi heller ikke en stiv dispensationsbestemmelse for de unge, som vitterlig har behov for et lidt længere produktionskoleforløb. Og derfor støtter vi i CD varmt dette forslag.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Henrik Svane som ordfører.

Henrik Svane (RV):

Jeg skal ganske kort meddele, at Det Radikale Venstre selvfølgelig står bag dette her lovforslag med denne ændring. Det har vist sig, at der er et større behov, end vi i første omgang havde forestillet os, for at nogle af eleverne på produktionskolerne har behov for at være der mere end 1 år.

Vi vil selvfølgelig stadig væk fastholde, at produktionsskolerne virkelig gør, hvad de kan, for at det ikke skulle være nødvendigt, ved at udvikle deres pædagogik fortsat, så vi undgår, at denne gruppe måtte udvide sig.

Produktionsskolen er en god skoleform, vi støtter den helhertet. Vi vil også gerne være med til denne her dispensation.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Hr. Søren Kolstrup og derefter fru Tove Videbæk som ordførere, hvis ikke der kommer korte bemærkninger indimellem. Det ved man jo aldrig. Der kan ske så meget her.

Søren Kolstrup (EL):

Produktionsskolerne spiller en afgørende rolle for en gruppe unge, som ikke har mod på at gå den slagne vej gennem uddannelsessystemet.

Produktionsskolerne har også vist sig som en god mulighed for, at denne gruppe af unge bliver fastholdt i uddannelsessystemet og så med tiden kan hjælpes over i den almindelige uddannelse – eller det kan være i et arbejde.

I sidste års finanslov var Enhedslisten med til at ophæve de stramme – og efter vore begreber skadelige – kvoter for, hvor mange unge der kan gå på en produktionsskole. Vi må konstatere, at regeringen i samme åndedrag fik gennemført en regel om, at kun 5 pct. af eleverne på en produktionsskole kunne gå på skolen i mere end 1 år. Vi måtte acceptere den bestemmelse. Det gjorde vi. Vi var også nervøse for den.

Derfor er det med tilfredshed, at vi kan konstatere, at i finanslovaftalen 2001 er kvoten for unge, der kan gå på en produktionsskole længere end 1 år, så blevet fordoblet fra 5 pct. til 10 pct. En forbedring, der kan gavne lige præcis en gruppe unge, der ikke har noget andet alternativ.

På den baggrund vil jeg godt sige, at Enhedslisten støtter dette her forslag, men at vi selvfølgelig også følger udviklingen meget nøje og er i beredskab til – f.eks. ved næste års finanslov – at se, om der er yderligere elementer i loven om produktionsskolerne, vi skal have forbedret.

Og det være igen sagt ud fra den antagelse – og det mener vi også at vi har meget belæg for – at her er der virkelig en gruppe mennesker, som ikke har noget andet alternativ, og derfor kræver det, at vi nøje følger udviklingen. Derfor ja til en eventuel yderligere forbedring til næste år.

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Fru Tove Videbæk som ordfører.

Tove Videbæk (KRF):

Dette lovforslag er vi i Kristeligt Folkeparti godt tilfredse med. Allerede under førstebehandlingen af loven om produktionsskoler i sidste folketingsår påpegede vi selv det uholdbare i, at der kun var 5 pct. af en årgangs elever, som kunne få lov til at gå på produktionsskolen i længere tid end 1 år. Og samtidig foreslog jeg også i min ordførertale, at dispensationsprocenten burde hedde 10.

Stramningen, der blev indført i lovgivningen om produktionsskoler i sidste folketingsår, har vist sig at være uhensigtsmæssig og alt for stram for produktionsskolerne. Stramningen har bl.a. betydet, at ca. 1000 unge enten har måttet opføre med et produktionsskoleforløb eller har fået afslag på optagelse som følge af 1-års-reglen. Det har med al ønskelig tydelighed vist sig, at den nuværende dispensationskvote på 5 pct. slet ikke imødekommer behovet hos denne særlige gruppe af unge, der kan have gavn af længerevarende forløb på en produktionsskole.

Så Kristeligt Folkeparti er fortsat og stadig væk positiv over for de 10 pct.

Undervisningsministeren (Margrethe Vestager):

Jeg vil gerne takke for den velvillige modtagelse af forslaget. 1-års-reglen er jo en gammelkendt regel i produktionsskolesammenhæng, og 5 pct.-grænsen blev indført i et forsøg på at sikre, at det ikke blev en glidebane, fordi vi så et brug af dispensationsreglen, som nærmest ikke gjorde det til en dispensation, men faktisk til en regel.

1-års-reglen er fastsat ud fra pædagogiske grunde netop for at sikre, at produktionsskolen har det perspektiv, at man kommer videre, helst i uddannelse, alternativt i arbejde.

Den ændring, der forslås gennemført nu, er en ændring, som sikrer, at de elever, som har et særligt behov for det for at komme videre i enten uddannelse eller arbejde eller – hvis de desværre igen falder fra deres uddannelse – kan vende tilbage til produktionsskolen for igen at blive sat på sporet, får den mulighed.

Jeg må derfor afvise synspunktet om, at det her er en glidebane i forhold til, at unge opholder sig længere end nødvendigt i et ikkekompetencegivende uddannelsessystem. Tværtimod er det vores vurdering, at den her ændring er en

forudsætning for, at vi opnår det mål, nemlig at alle unge får en ungdomsuddannelse, og at derfor vil sikre også det overordnede, nemlig at de kommer godt igennem og igennem på en måde, som er til gavn for den enkelte og for samfundet.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Fjerde næstformand (Poul Nødgaard):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, be-
tragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Første behandling af lovforslag nr. L 84: Forslag til lov om ændring af lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion og lov om erhvervsuddannelser. (Fremskaffelse af flere uddannelsesaftaler).

Af undervisningsministeren (Margrethe Vestager).

(Fremsat 10/11 2000).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Peder Sass (S):

Som led i finanslovaftalen mellem regeringen, SF og Enhedslisten er der enighed om at udvide AER-ordningen. Baggrunden er, at der fortsat er mangel på praktikpladser. Det er ikke acceptabelt, at 8000-10.000 unge, der er startet på en erhvervsskole, ikke får en praktikplads og derfor falder fra og måske ikke kommer i gang med en anden uddannelse og på den måde helt dropper ud af uddannelsessystemet. Det er et paradoks, at arbejdsgiverne gang på gang klager over mangel på arbejdskraft og samtidig selv nægter at påtage sig at uddanne unge inden for deres fag.

Arbejdsmarkedets parter har jo tilbage i januar aftalt, at der skal gøres noget ved problemet

og har opstillet to hovedmål: at der inden år 2004 indgås minimum ca. 30.000 uddannelsesaftaler årligt, og at frafaldet i den ordinære praktik halveres. Socialdemokratiet følger udviklingen nøje og håber, at arbejdsmarkedets parter vil leve op til de indgåede aftaler.

Dette lovforslag lægger op til, at skolerne præmieres i forhold til, hvor mange restuddannelsesaftaler den enkelte skole er i stand til at fremskaffe til eleverne, der påbegynder en skolepraktik. Jeg vil gerne præcisere tre ting fra lovforslaget:

1. Skolen præmieres som tidligere nævnt i forhold til, hvor mange restuddannelsesaftaler, den enkelte skole er i stand til at fremskaffe til eleverne, der allerede har påbegyndt en skolepraktik, og præmien vil være op til 15.000 kr. pr. aftale.

2. Der etableres forsøg med kombinationsforløb inden for udvalgte uddannelsesområder. Dette åbner op for at stykke praktiksteder sammen gennem ophold på flere virksomheder, så eleverne kan afslutte en hel uddannelse.

3. Herudover vil der ske en lempelse af AER-udgifterne til lønrefusion til elever under skoleophold med valgfri supplerende undervisning. Det er i den forbindelse vigtigt at nævne, at arbejdsgiverne nærmest sikres fuld dækning for lønomkostningerne under elevernes skoleophold. En ændring, som især mindre virksomheder vil blive meget glade for.

Endelig skal jeg fremhæve, at der i finanslovaftalen for år 2001 er aftalt, at indsatsen suppleres med initiativer, der vil medvirke til, at der som sagt kan oprettes flere praktikpladser. Der afsættes i perioden fra 2001 til 2003 15 mio. kr. til særlig udsatte grupper, herunder bogligt svage, tosprogede og de lidt ældre. Endelig får erhvervsskolerne yderligere 15 mio. kr. til praktikpladsopsøgende arbejde.

Til slut skal jeg sige, at på trods af højkonjunkturer og små årgange har arbejdsgiverne indtil nu ikke i tilstrækkelig grad medvirket til, at en del af en generation ikke tabes på gulvet.

Forslaget her vil være med til at rette op på dette. Socialdemokratiet kan varmt anbefale forslaget.

Gitte Lillelund Bech (V):

Da Venstres ordfører på L 84, hr. Anders Mølgård, ikke kan være til stede, har jeg lovet at fremføre hans ordførertale.

Både dette lovforslag og det næste, L 85, osrer langt væk af tillidssvigt fra regeringens side. Det